

1654

On. Biblioteca

Arad

Palatului Cultural

ZIARIA

2 Lei

Redacția și administrația:

Timișoara I.
Str. Lovinici No. 2

Telefon:

Redacția și administrația 12-66
Tipografia 14-69

Ziarul de afirmare
românească
al Ținutului Timiș

Abonamente: Anual 500 lei, pe 6 luni 300 lei
Pentru țărani, preoți și învățători 300 lei
Pentru întreprinderi 2000 lei

Apare sub egida
„Astei Bănățene“

Școala profesorului Nicolae Iorga

Vălenii de Munte s'a deschis școala profesorului Nicolae Iorga în care tinerii învăță cum să-și iubească patria și ce să facă pentru a fi cât mai folositori patriei. An de an inima tinerească se încălzește din acest izvor limpede de românismului. Mai astă primăvară s'a răspândit știrea că în urma evenimentelor deosebite pe care le trăim, școala profesorului Nicolae Iorga nu va mai deschide în Vălenii de Munte. Școala a fost înființată din gura învățătoarelor și a părinților tineri, cuvintele părerilor de tineri nu vor putea avea bucuria vașcă de a-și desăvârși sufletul lor la misionarismului românesc. Imi amintesc cât de fericit s'o fi simțit acest tineri când a luat cunoștiință că și în această vreme auzi cuvântul românesc și răspicat al profesorului Nicolae Iorga.

Școlile s'au început. Dar în acest timp vor fi audiate de un număr sporit de tineri studenți, întreținunți grație părinților. Sunt fiii mândrelor plaiuri bucovinene și ai nostalgiceii Basarabii, plecați pe drumuri de bejanie, alungați de război și de spionii moscoviți. La Vălenii de Munte vor primi tărnie în nădejdea lor că în scurtă vreme urgia va trece și că tinerii lor vor fi libere iarăș.

Școala profesorului Nicolae Iorga este o semnificație a Vălenilor de Munte pentru românismul românesc, este una și aceeași cu semnificația încheșării sufletului românului. Înainte de război, din Vălenii de Munte a pornit pe întreg cuprinsul provinciilor robite la răsărit și la apăsă cuvântul cald al savantului Nicolae Iorga. După grindă casei părinților din satul meu cărășan, am găsit în carnet vechi o însemnare a tatălui Ion, tatăl meu, în care el, cu o grafie îngrijită, scria:

„Astăzi, 2 Martie 1908, cumpăr dela un copinci o păreche, o pălărie, Istoria românilor de Nicolae Iorga, unsoare de car.“

Am găsit și în casa tatălui meu „Istoria Românilor“ de Nicolae Iorga la Biblioteca din Caransebeș, nu știu. Știu însă, că Nicolae Iorga era prezent în sufletul său, că acest țaran, care nu se lăsa să se lăture de frunte avea treburile sufletească să cetească evangheliile și tratatele românești, Istoria lui Nicolae Iorga.

Nicolae Iorga a lămurit, a învățat și a purtat un suflet de curățenie românească. Acelaș este și azi. Al conștiinței noastre. Această conștiință care îi dă viață lui Nicolae Iorga mult din viața de a ne simți români, dela țărani la oamenii trecuți prin școli mai mari, dar tot lăstăriți din acelaș trunchi românesc.

GRIGORE BUGARIN

Deputaților unguri Hubay și Vágó le-a fost ridicat mandatul

Marea vinovăție a celor doi deputați este prezentarea proiectului de lege a minorităților

Budapesta, 24. (Rador) — Agenția telegrafică ungară comunică că, comisiunea de incompatibilitate a parlamentului ungar a decis azi cu 11 voturi, contra un vot, decăderea definitivă a

mandatului deputaților unguri Hubay și Vágó din partidul crucile cu săgeți contra cărora s'a deschis acțiunea de incompatibilitate pentru un proiect de statut ce l-au înaintat privitor la tra-

tamentul minorităților în Ungaria. În ședința de azi a comitetului de incompatibilitate al Lelek, prim-ministrul ungar, a declarat că nu s'a făcut nici o presiune externă privitor la situația și politica internă a Ungariei. Și mai ales în cece privește regimul naționalităților noi mergem pe drumul nostru propriu și nu ne lăsam influențați de nimel. Inteligența, echitatea, tratamentul bun al naționalităților, lămurirea opiniei publice, o bună gospodărie și administrație, precum și sancționarea abaterilor asigură un regim mai bun și eficace pentru naționalități decât a lege care în relațiile politice internaționale ar putea să devie un zid și ar putea să sdruncine din cauza tenziunii interne statul ungar. Noi vrem ca să asigurăm o colaborare și o conviețuire armonioasă a tuturor naționalităților în patria noastră, în loc de asemenea distrugere. Cu această motivare cei doi deputați au fost decăzuți definitiv din mandatul lor.

Anglia este linia Maginot a Statelor Unite

Așa a declarat ambasadorul britanic Lothian într'un discurs rostit la radio

Washington, 24. (Rador) — D. Lothian, ambasadorul britanic în Statele Unite vorbind aseară la radio, a declarat că Anglia este linia Maginot a Statelor Unite. Dacă Anglia cade, între Statele Unite și puterile axei nu mai este nici un val de rezistență. Anglia n'are frică de războiul, pe care Germania i l-a impus, deoarece ea știe că va

castiga războiul și va elibera toate popoarele subjugate din Europa. Dacă Anglia rezistă până în Octomvrie, atunci atacurile germane devin din cauza timpului imposibile, iar până la primăvară Anglia va avea foarte multe avioane livrate de Statele Unite și Dominioane, precum și un armament puternic, putând a pași din defensivă la ofensivă.

Discursul d-lui Halifax n'a surprins

Cum comentează presa italiană răspunsul Angliei

Roma, 24. (Rador) — Presa italiană se ocupă azi cu discursul de ieri al d-lui Halifax și scrie, că refuzul lui n'a surprins pe nimeni nici la Roma nici la Berlin, deoarece era de prevăzut că guvernul britanic va refuza și ultimul apel al Führerului.

„Popolo di Roma“ scrie, că discursul lui Halifax era negativ și caracterizat prin ipocrie.

„Messagero“ scrie, că lordul Halifax a vorbit ca un erou, care tremură. El a comunicat Statelor Unite și Dominioanelor hotărârea poporului britanic de a

comite sinuciderea, fără a ascunde că este vorba de o sinucidere, întrucât a spus, că Anglia riscă totul. Spunând însă că nu s'au făcut propuneri concrete de pace, lordul Halifax a neglijat voit pacea constructivă dezvoltată la timpul util de către Ducele Mussolini. Anglia vrea însă reînființarea lanțurilor dictatorialului dela Versailles și eternizarea hegemoniei britanice asupra Europei. Fără de a profana sentimentul religios, e de subliniat, că lordul Halifax cere ajutorul lui Dumnezeu pentru o cruciadă condusă de evrei și plutocrați.

Numerosi senatori democrați împotriva candidării de-a treia a președintelui Roosevelt

WASHINGTON, 24 (Rador). — DNB anunță: Mai mulți senatori democrați au declarat, că nu iau parte la campania pentru alegerea președintelui, deoarece sunt potriviți ai alegerii a treia oară a președintelui Roosevelt și sunt nemulțumiți că d. Wallace a fost impus congresului drept candidat pentru postul de vice-președinte.

Comunicat

București, 24 (Prin telefon) — Ministerul de Interne reamintește tuturor cetățenilor obligația absolută de a înceta orice activitate politică, care nu se încadrează cu totul în legea pentru apărarea ordinii politice unice și totalitare, a Statului român.

Astăzi, când ordinea publică reprezintă prima condițiune a vindecării rănilor din trecut și o esențială condiție pentru a putea munci și pentru a ne putea prezenta strâns uniți în fața problemelor grele pe care le avem de rezolvat, orice acțiune, care iese din cadrul celor statornice de lege, este un act de sabotare a Patriei.

Dnii Ion Gigurtu președintele Consiliului de miniștri și Mihail Manoilescu ministrul de externe invitații guvernului Reichului

București, 24 (Prin telefon). — D. ION GIGURTU, PREȘEDINTELE CONSILIULUI DE MINIȘTRI ȘI D. MIHAIL MANOILESCU, MINISTRU DE EXTERNE, AU FOST INVITAȚI DE D. IOACHIM RIBBENTROP, MINISTRUL DE EXTERNE AL REICHULUI, SĂ VINĂ VINERI 26 IULIE A. C. LA SALZBURG CA OASPEȚI AI GUVERNULUI REICHULUI.

Pelerinajul de Sî. Ilie la Izvorul Miron

Curtea, 24. — Și în acest an s'a strâns lumea satelor noastre la mănăstirea Izvorului Miron de lângă Curtea. Așază „Balta Caldă” atrage mulțimile spre a se tîmădi la atingerea admirabilului izvor strâns acum în bazine: o apă minunată, de o limpezime uimitoare și lecuitoare a bolilor.

Din zorii zilei se revărsa pâlcuri — pâlcuri de oameni spre Izvorul Miron. Procesiune plină de pitoresc. — filmată de altfel acum doi ani din inițiativa Ministerului Propagandei Naționale.

Șujba religioasă au ținut-o dd. preoți Banciu din Arad, Serafin Băian din Marginea, Munteanu din Făget, Gherga din Coșova, Iana din Curtea, Șerban din Breazova, Nicoară din Fărășești, ieromonahul Sintescu. Liturghia citită sub un umbra de ramuri.

Doamna Gherga a convocat apo pe comandantii străjeri ai regiunii pentru a preciza ordinea întru stabilirea unei organizații bine disciplinate pretutindeni.

Intreaga poiară vesel împetrită de o puderie de hume în culori vioale, în costume bogate în cusături fine, dintre cari nu lipseau nici cele ale codrului Hunedoarei, nici cele din apropierea Murașului; desigur o bună bucată de drum de străbătut până la Bega. Dar poporul nu-si uită datinile: s'a întrunit și acum în jurul apei făcătoare de minuni, cu muzică și joc până noaptea.

R. Cl.

Citiți și răspândiți Ziarul „DACIA”

„O enigmă și un miracol istoric: poporul român” Asupra cărții Prof. Gheorghe I. Brătianu

A apărut în editura Fundațiilor Regale o admirabilă carte inserată în „Mica Enciclopedie”. Lămurește anumite laturi ale istoriei originii poporului nostru. Dar ce prezintă intelectuală a unor probleme prezente cu vrăjmășie de mai multe studii „științifice” tendințioase străine cari își pierd vremea pentru a nega fapte evidente împlinite dealungul veacurilor. O enigmă și un miracol istoric: poporul român e o carte indispensabilă oricărui om de știință și o armă sigură a bunului patriot. Vom încerca să spicium câteva trăsături esențiale pentru a atrage atenția cititorilor români asupra acestui volum prețios.

D. Gheorghe I. Brătianu înfățișează în primul rând părerea medievistului Ferdinand Lot privitoare la origina poporului român, fixând înțelesul „migratiunilor” — argument discutat îndăjuns! Doar aceste migrațiuni sunt mișcări încete, progresive, nu pot fi asemănaute puihoaielor năvălitoare.

Evacuarea militară a Daciei de către Aurelian e un scurt episod în amploarea indoitelor migrațiuni dintre secolele IV și IX pe malurile Dunării, care în loc să fie hotar, e leagăn al românismului. Textele vechi în seamă de „împărățiile nomade” ale cuceritorilor trecând adesea cu vederea existența permanentă a unei populații băstinașe în toate ținuturile noastre. Dar orioid ar fi de nedrepte în privința asta, nu numai o dată întâlnim „noțiunea unui popor numeros și necăjit legat prin limbă și lege de amintirea acelei împărății a Rămului, pe care o vor regăsi, peste multe veacuri, letopisețele țărilor românești.

Unitatea lingvistică română trădează extensiunea limbii române în penin-

sula balcanică. Noi avem patru dialecte: dacoromân, aromân, meglenoromân și istroromân. În ce privește cel mai important dialect, dacoromân, el este în întregime unitar, de o uimitoare omogenitate pe toată întinderea României Mari. Se știe ce presărată e Italia de cele mai felurite dialecte dela un ținut la altul. La noi se poate observa că în vremea invaziunii slavismelor a insistat în nordul Dunării, conservatismul roman caracterizează cu deosebire regiunile de vest ale Transilvaniei și al Banatului. Iar dacă ni se reproșează numirile slave ale multor localități, ele sunt aproape întotdeauna traduceri simple ale termenilor respectivi latini.

În capitolul etnografie și geografie autorul ne prezintă o judicioasă confruntare de izvoare istorice cu fine clarificări referitoare la unele confuzii. Cuvântul vlah echivalează cu sărac, cu plugar, care e însă totodată și remiscența unei stări politico-sociale anterioare, în vigoare de demult. Nu sunt neglijate nici câteva lucrări musulmane.

Să ne ferim de a considera literatura, vasta cetate naturală a munților noștri. Ea e o realitate izbitoare: niciun năvălitor nu s'a încumetat să urmărească pe băstinași în văile neatrinse de străini ale Carpaților noștri.

Se mai adaugă un valoros capitol despre datele arheologice care nu pot înlătura mediul iliro — trac al pământului nostru milenar preroman, pentru a încheia cu observații asupra istoriei românilor după sec. XIII, foarte interesante. Acestea relevă trecerea dela „enigmă” evului mediu la „miracolul” existenței române ca răspântie în mijlocul vișorilor.

Ce lin se desprinde rețeaua neamului nostru din cartea d-lui Gh. I. Brătianu,

care se împletește solid cu schipul imanent adevăr al vieții unui popor plin de dezvoltare!

Ne întoarcem la cele amintite de cercetările pătinoare ale noștrilor de gălăgioși istorici și filologi cari se îndoiesc despre origina noastră indignați că existăm sub soare. De de compactă sărăcie spirituală la ta de a doborî un adevăr, o realitate. Cartea d-lui Gh. I. Brătianu are tenția de interpretare a izvoarelor rice și lingvistice precum și a țărilor de viață reale ce scapă chiar turiei acestora” dar pe cari secolul nostru progresist la admite din plin, vorba de interpretare obiectivă și nădă.

RODICA CLOPO

Un concert simfonic al orchestrelor filarmone a Fundațiilor Regale în folosul refugiaților

București, 24. (SIR) — Din orașul ordin al M. S. Regelui, Joi la 1 Aug. orele 9 seara, va avea loc la Ateneul primului concert simfonic dat de orchestra filarmonică a Fundațiilor Regale în folosul refugiaților basarabeni și covineni. Concertul va fi dirijat de maestrul George Enescu și se va bucura de concursul mult dăruitului pian-compozitor Dinu Lipăști. Programul include Simfonia Eroică de Beethoven, Suita pentru pian și orchestră de Lipăști, solist fiind compozitorul și ma Romană de George Enescu.

VI. Studii de folklor mitologic românesc

Legende și credințe despre întinderea pământului

— Pământul este un cerc de lut care plutește pe mările universului. — Centrul, orizontul și fundul pământului. — Straja îngerească dela marginile lui. —

de Aurel Cosma

ne, atunci ele sunt păzite de cei șapte îngeri ca să nu se prăbușească. Pentru această ocrotire a pământului îngerii așteaptă ca să fie răsplătiți de oameni cu ținerea celor patru posturi mari pe an.

Despre îngerii cari păzesc marginile pământului s'au creat multe legende, una mai frumoasă decât cealaltă, și toate cu un substrat moral. Straja îngerilor este o creație originală a imaginației românești, căci o idee identică nu găsim în nici o mitologie străină sau antică. Și alte popoare cunoșteau straja dela coloanele cerești ori dela arborul cosmic, dar ea nu era îndeplinită de ființe divine ori de îngeri, ci de monștri sau mai cu seamă de un șarpe demonic, care ne reamintește gestul de pândire al șarpelui dela arborele din Paradis.

Straja îngerilor este la marginea pământului. După o credință din Transilvania sunt patru îngeri cari proptesc pământul cu aripile lor mari. O altă versiune vorbește de patru serafimi cu săbii de foc și acoperiți cu înmăbrăcămînți pe cari să nu le poată prinde focurile diavolilor. Se spune că Dracu a vrut să distrugă opera lui Dumnezeu și atunci s'a așezat cu toată forța pe coasta pământului ca să-l înnece. Oamenii înspăimântați că vor fi răsturnați în marea universală, s'au rugat lui Dumnezeu să-i scape. Din bunătatea lui nețărnută, Dumnezeu i-a trimis de pază pe acești patru serafimi, dar în schimb le-a cerut oamenilor să țină trei posturi mari pe an. De aceea țărani respectă cu sfințenie porunca divină și nu mănâncă decât de post în perioadele stabilite de prescripțiile bisericii, știind că straja lumii se va slăbi în măsura în care vor nesocoti rigorile postului.

Diavolul s'a supărat însă și a încercat cu slujitorii săi să alunge straja îngerească. Din această luptă au ieșit biruitori păzitorii lui Dumnezeu, care a văzut că oamenii postesc. Serafimii l-au învins pe Diavol și l-au doborât cu atâta putere, încât el a în-

trat până în acanul pământului, de unde își scuza toată vâpaia necazului și se tramantă de supra scuturând pământul din temelii sale. Astfel își plăcica poporul erupțiile vulcanice și fenomenele seismografice.

În general se crede că în fundul pământului e iadul, unde se arlă ținut Diavolul decând a fost prins de straja îngerilor cari păzeau marginile lumii.

În unele părți ale Moldovei se mai povestea că în inima pământului se află o amestecătură de apă și foc, pe care Dumnezeu a orânduit-o pentru a păstra echilibrul dintre aceste două elemente opuse liniștea omenirii. Focul ar putea să distrugă opera creației sale, iar apa ar putea-o înneca, când ambele sunt împreună, ele se frânează reciproc. Focul transformă apa în aburi cari evaporază, iar apa ar deveni amenințătoare, iar la rândul ei apă stinge focul, dacă acesta ar fi alimentat de Diavol.

Domnul N. Iorga a descoperit textul unei poezii religioase din secolul al XVIII-lea, din care rezultă o altă concepție despre straturile subterane. După acest text bizantin, care se răspândise printre Români pe calea traducerilor slavone, sub pământ ar fi apă, apoi întunec, mai jos foc, după care iadul și de tot în fund pustietate, iar sub această pustietate „tartarul cel fără de fund, și istovitor” (Analele Academiei Române, Seria II. Memoriile Secției literare, vol. XXIX, pag. 171).

Pluralitatea cerurilor și pământurilor suprașterse în straturi orizontale este o altă idee interesantă ce o găsim în credința poporului. După această imagine arhitectonică fundul pământului s'ar compune din următoarele straturi: apă, țara Blajinilor, apoi un alt pământ locuit de niște ființe numite „Dumbrăci”, iarăși apă, apoi o lume diferită, cu ființe brăcate ca domni dela oraș, având burta mare și cap de porc. Dedeșuptul acestor lumi nu se mai poate spune ce este.

În legătură cu această concepție a pluralității pe care o întâlnim și la Ruși, se mai presupunea că fundul pământului ar fi un alt cer care se sprijinește pe marginile sale pe celalalt strat de pământ și se află dedesuptul nostru, cum ar fi cerul de sus pe deasupra teia inferioară a unei alte lumi.

Toate aceste concepții asupra compoziției suprașterse pornesc dela ideea de altădată a poporului român, că pământul era o turtă de lut ce plutea pe apă iar din straturile acestor ape intermediare se formau ploile.

Teme analoge se găesc și în bogata mitologie Rig Veda, precum și la alte popoare cari cred în existența celor două oceane, cel superior din cer și cel inferior de sub pământ.

Dacă urmărim cu atenția toată construcția imaginară a legendelor românești, constatăm o armonie perfectă și o legătură logică între diversele interpretări ce le dă poporul naturii și fenomenelor pe cari încearcă să le explice după felul lui de percepere și de raționament.

Poporul crede că, pământul este ca un cerc de lut ce plutește pe oceanul imens, iar marginile lui se întind până la Apele Sâmbetei. Alte credințe fixează limitele pământului la temeliiile boltei cerești. În orice caz ele sunt atât de îndepărtate, încât n'a putut ajunge până acolo nici un om, afară de marele rege Alexandru al Macedoniei, pentru care poporul român are un cult legendar.

Poporul măsoară în închipuirea sa întinderea pământului dela punctul lui central. Asupra locului unde se află centrul pământului au fost multe presunții legendare. Pentru a pune capăt acestor diversități, românul avea o vorbă când era întrebare unde este centrul pământului. El răspunde: „Aici, unde sunt eu”. Iar dacă vedea că nu-i crezut, imediat adăuga: „Dacă nu crezi, măsoară și vezi”. Răspunsul acesta îl dădea, deoarece știa bine că nimeni nu putea să-l controleze, fiind prea departe capătul pământului. De aceea nu trebuie interpretată această vorbă ca o consecință a noului descoperiri de morfologie geologică, mai ales că ea datează din timpuri mult mai vechi. Iar poporul român n'avea de unde să cunoască în vremea aceea noile ipoteze ale științei.

Credințele despre centrul pământului sunt foarte variate. După unii el era la Ierusalim, unde stătuse Dumnezeu și Diavolul la începutul zămislirilor, când pământul nu fusese decât o mică bucată scoasă din mare. Bucovinenii în schimb susțineau că el era la sfântul munte Athos, unde Dumnezeu lăsa să cadă ploaia în chip de cărți divine, din cari se făceau scrisorile trimise la mănăstirile din toată lumea.

În literatura română se găesc multe exemple la aceste credințe populare. Între altele de aluzii la N. Gane spune în nuvelele sale, că centrul pământului e „ca o fântână părăsită”, cu mirosuri insuportabile, pe unde intră și iese diavolii din iad.

Poporul și-a imaginat capătul lumii acolo unde cerul se sprijinește pe pământ. Ideea aceasta o regăsim în biblie și în mitologia greacă, care arată cum se rezăimă firmamentul pe coloanele cerești așezate la extremitățile pământului (Jov. XXVI. 11; la Homer, la Hesiod). În literatura greacă suportul cosmic a fost personificat în figura gigantică a lui Atlas, care ținea lumea pe umerii săi robusți.

La români credințele variau după numărul coloanelor cari susțineau bolta. Dacă sunt șapte colo-

Telegrame externe

Prin, 24 (Rador.) — Știrea provenită din Londra, după care un crucișetor german având pavilion suedez a fost scufundat de vaporul englez „John” și vasul „Davisier” este capturat de către cercurile competente germane. Aceste cercuri spun că această știre este complet falsă, vasele germane având ordin strict de a nu arde nici odată vreun pavilion străin.

Prin, 24 (Rador.) — Vice-amiralul german a fost numit secretar general la administrația consiliului de miniștri.

Washington, 24 (Rador.) — DNB comunică: D. Roosevelt a cerut congresului aprobarea altei sume de 500 milioane dolari, pe care o va lua dela „Export-Import Bank”, în vederea împrumutului națiunilor americo-latine, din cauza serioasei situații create de războiul european.

Washington, 24 (Rador.) — Reuter comunică: D. Bullitt a declarat azi ziariștilor că relațiile dintre guvernul Statelor Unite și guvernul Petain sunt exacte ca și cele existente între Statele Unite și vechiul regim francez. D-sa a declarat apoi că nu s'a pus deloc chestiunea recunoașterii guvernului Petain, pentru că nu am rupt nici odată relațiile cu Franța.

Washington, 24 (Rador.) — O parte a războiului a părăsit insulele Hamilitate luând parte la o mare mare secretă a forțelor navale ameri-

Washington, 24 (Rador.) — D. Teodor primului ministru ungar a înaintat parlamentului un proiect de lege privind înființarea unui voevodat al Ucrainei. Parlamentul ungar începe vacanța de vară mâine și până la 4 Septembrie.

Washington, 24 (Rador.) — Un val de căldură bănuie de 6 zile în statele americane, temperatura ajungând până la 55 grade la soare. În urma insolației au murit 22 persoane, iar alte 10 în pericol de a muri din cauza porumbului în statele vestului U. S. A.

Ucrainii vor pace

Washington, 24 (Rador.) — Se anunță că primului ministru al Ucrainei Africe de Sud i-a fost înaintată o listă de 60.000 femei bure, cerând ca Uniunea să iese din război și să stabilească pace. Deoarece d. general Smuls, ministrul de externe, a respins memoriul, asociația studenților naționaliști buri înaintat primului ministru un memorandum în acest sens.

Legatul Argentinei

avertizat Congresul pan-american să nu se aducă soluții premature

Washington, 24 (Rador.) — După d. Cordell Hull a vorbit d. Leopoldo Mello, deputatul Argentinei, care a avertizat Congresul pan-american de a nu face experimente și să nu aducă soluții premature, cari poate nici să nu fie aplicate în practică. El vorbește de ale căror urmări nu se pot prevedea.

Sarmizegetusa

Printre locurile demne de a fi relevate și vizitate, în cuprinsul Ținutului nostru, este vechea capitală a Daciei romane — Sarmizegetusa. La o distanță de 6 ore cu trenul din Timișoara, via Caransebeș, pe linia Hațeg, la 8 kilometri de faimoasa trecătoare „Porțile de fier ale Transilvaniei”, se găsește această mărturie sacră a latinității noastre. Cercetând un prieten, de prezent notar în comuna din apropiere Bucova, am avut plăcuta ocaziune de a vizita aceste locuri cu adevărat sublime. Și e păcat că tineretul nostru din Banat, atât de aproape de aceste locuri, nu cercetează în grupuri masive fosta capitală a Daciei, unde pietre, ziduri, marmoră și inscripții vestesc cu glas de peste 18 veacuri, latinitatea noastră.

Pe răcoarea unei dimineți de Iulie am sosit cu trenul „dintat” în gara Sarmizegetusa, frumos îngrijită și curată. Pe o alee largă și bine pietruită am intrat în comună. Pretutindeni ordine și curățenie. Pe strada principală se găsește clădirea nouă a muzeului, înprejmuită de grădină cu pașiști și flori. La intrare, table de marmoră albă cu inscripții romane. Mai spre centru ruinele Amfiteatrului. Este cea mai impunătoare dintre clădiri, ale cărei ruine impresionează și azi, cu arena, tribuna autorităților, tribunele spectatorilor, cuștile animalelor săl-

batice; pe dinjos apeductul, camerele gladiatorilor și altele.

Mai spre marginea satului, la poalele unor munți fainici și acoperiți de păduri seculare se pot vedea ruinele palatului Augustalilor și forul.

Sale de ședințe, acoperite cu lespezi de marmoră, coloane de marmoră albă cu sculpturi artistice, urmele apeductului, calorifer, camere cu podiment de mozaic, camera de tezaur din palatul Augustalilor și alte lucrări minunate ale vieții romane de acum 18 veacuri.

În muzeu sunt adăpostite și expuse obiectele mai de valoare, cari se găsesc aranjate în 3 săli, cu mult gust artistic. La loc de cinste sunt expuse uneltele cu care M. Sa Regle Carol al II-lea și Marele Voivod Mihai de Alba Iulia au început lucrările săpăturilor. Peste tot plutește atmosfera unui trecut glorios și de înaltă cultură daco-romană. Înprejmuite de sate pur românești, aceste ruine sfinte ne vestesc cu glasul lor de dincolo de veacuri, dreptul nostru sacru asupra acestui pământ.

În afară de zidul înprejmuitor al orașului antic, sunt locurile de înmormântare ale notabilităților de pe atunci, dintre cari cel mai important este Metropola familiei Aurelia, la distanță de vre-un kilometru de comună.

Administrația românească de peste două decenii și-a impregnat adânc urmele pe aceste meleaguri. În comună o frumoasă baie populară.

Palatul administrativ foarte impozant cuprinzând birourile tuturor autorităților din localitate și palatul Oficiului Național de Turism, ne fac cu adevărat cinste în aceste locuri de pelerinaj ale neamului românesc.

Ar fi însă de dorit, ca în palatul Oficiului Național de Turism, care stă părăsit și în-cuiat, să se instaleze un hotel și restaurant permanent, lipsa cărora se resimte în mod vădit în aceste locuri.

Țin apoi să atrag atențiunea d-ilor Comandanți străjeri și premilităriei din Timișoara, a organzia în aceste locuri escurzii și tabere în lunile de vară cu tineretul din întreg cuprinsul Banatului, unde pe lângă splendoarea regiunii muntoase, tineretul poate admira pe teren originea noastră daco-romană, oțelind încrederea și mândria tineretului în dreptul nostru legat de veacuri de acest pământ. Îndeosebi azi, când glasul Romei eterne, începe din nou să pătrundă pe aceleași drumuri bătute de Traian, latinitatea noastră trebuie cultivată cu zel și evlavie în rândurile tineretului. Glasul pietrilor din Sarmizegetusa vor oțeli inimile și vor lumina mințile!

Dr. I. Stoian

Anglia va merge înainte

Lordul Halifax răspunde cancelarului Hitler

Londra, 24., (Rador) — Reuter: Într'un discurs rostit luni seara la radio, lordul Halifax, ministrul afacerilor străine a răspuns următoarele, cancelarului Hitler: „Mulți vor fi citit acum două zile discursul în care cancelarul Hitler a făcut apel la Marea Britanie spre a capitula în fața voinței sale. Nu vă voi face să pierdeți timpul, vorbind despre alterările aduse de el mai fiecărui principal eveniment, dela începerea războiului. Cancelarul Hitler a spus că nu dorește câtuși de puțin să distrugă imperiul britanic, dar în discursul său nu a fost nici o sugestie în sensul că pacea trebuie să fie bazată pe justiție și nici un cuvânt admitând că celelalte națiuni ale Europei au dreptul să decidă de propria lor soartă.

Principiul pe care cancelarul Hitler l-a invocat de atâtea ori, singurul său apel a fost adresat instictului josnic de teamă și singurele sale argumente au fost amenințările. Tăcerea sa cu privire la viitorul națiunilor, cari sub un fals pretext sau sub altul le-a subjugat, este semnificativă. Este absolut evident că cel puțin cea mai mare parte a Europei, a lumii, a citit prost discursul său.

Tabloul Europei făcut de d-sa este tabloul unei Germanii acționând ca un stăpân al acelor popoare pe care le-a lipsit rând pe rând de libertate.

Cancelarul Hitler a lăsat acum să se înțeleagă iar că se pregătește și să îndrepte toată greutatea puterii germane contra regatului unit. Deaceia, în fiecare parte a Mării Britanii, în marile orașe, ca și în satele cele mai îndepărtate, nu există decât un spirit, spiritul unei hotărâri de neclintit. Nici o persoană nu se îndoește că dacă, cancelarul Hitler ar reuși aceasta, ar însemna sfârșitul pentru mulți alții în afară de noi, a tuturor acestor lucruri, care după cum se spune, fac ca viața să merite să fie trăită. Ne dăm seama că lupta ar putea să ne coste totul. Dar tocmai că lucrurile ce apărăm sunt demne de orice sacrificiu, este un nobil privilegiu de a fi apărătorii unor lucruri atât de prețioase.

Nu am voit nici odată războiul. Desigur nimeni de aici nu vrea ca războiul să continue mai mult decât este necesar. Ce înțelegem atunci când ne spunem că luptăm pentru libertate?

Vrem să fim în stare să trăim propria noastră viață așa cum ne place și de a nu trebui să fim pește umerii noștri tot timpul, pentru a vedea dacă poliția

secretă germană ne ascultă.

Vrem să iubim pe Dumnezeu așa cum ne place. Această libertate religioasă bazată pe conștiință nu este un lucru pe care îl putem da pe mâna oricui în Germania.

Oamenii și-au dat conștiința pe mâna cancelarului Hitler, astfel încât ei au devenit mașini, executând pur și simplu ordinele, fără a se trudi să vadă dacă sunt juste sau nejuste. Și care a fost efectul produs asupra conducătorilor? La început când a luat conducerea, cancelarul Hitler s'a grăbit să explice că țelurile sale erau strict limitate. El se preocupa doar de buna stare a Germaniei și nu avea nici o revendicare contra vecinilor săi. Dar pofta a crescut și astăzi el își asumă rolul de protector suprem. Noi îl și vedem pe cale de a guvernă prin intermediul unor creaturi, umbre șterse ale sale, pe care le-a stabilit în Europa centrală și pe la Nord mai sus.

Ducele Mussolini, îmbătat de triumfurile sale contra Franței, țară pe care nu a combătut-o, ar putea să aibă un rol de stăpân într'o Mediterană pe care el nu a cucerit-o.

Pentru cancelarul Hitler forța a devenit regula finală a destinului oamenilor și națiunilor.

Germania are forța, deci Germania singură trebuie să hotărească cum vor trăi împreună națiunile. Ce importă dacă ele nu iubesc pe Führer.

După părerea lui, omul este o ființă plâpândă, slabă și făcută spre a asculta și a învăța repede să se supună stăpânului. După cancelarul Hitler respectarea vechei mode a cuvântului dat este un scaun de constituție slabă și nedemnă. Spiritul unor stăpâni robuști, nu ar îngădui absurdități cu privire la egalitatea în fața legii, care este o insultă adusă rațiunii și Statului atotputernic.

Reca credință, cruzimea, crima, au devenit juste prin faptul că au fost ordonate de național-socialism. Aceasta este o provocare fundamentală din partea lui Anticrist, pe care avem datoria, în calitate de creștini, să o combatem cu toată forța noastră.

Popoarele din imperiul britanic, împreună cu toți cei care iubesc adevărul, justiția și libertatea, nu vor accepta nici odată această lume nouă a cancel. Hitler.

Oameni liberi, iar nu sclavi. Națiuni libere, iar nu vase ale Germaniei. O comunitate de națiuni cooperând în mod

liber pentru binele tuturor. Aceste lucruri sunt pilonii credinței într'o ordine mai bună, pe care poporul britanic dorește să o vadă înfăptuindu-se.

Eu sper că țara noastră, care duce astăzi lupta spre a împiedeca tragedia umană nemăsurată pe care victoria cancelarului Hitler ar înscăuna-o, va fi cea care va arăta calea tuturor popoarelor spre o viață mai bună. Trebuie să avem curaj atunci când luăm în considerație viitorul. — Dl Hitler poate să implante drapelul cu svastica ori unde va voi, dar afară numai dacă va putea să sape forța Mării Britanii, baza imperiului său nu e clădită pe nisip.

În inimile lor, popoarele pe care le-a doborât nu-i pot fi recunoșcătoare și se roagă ca atacurile sale să se sfârșească de apărarea insulei noastre, care este o fortăreață. Ele așteaptă cu nerăbdare numai ziua în care vor izbucni și vor înapoia lovitura pentru lovitura. De bună seamă, noi nu le vom dezamăgi atunci când va veni clipa reglementării finale a conturilor, când proiectele cancelarului Hitler cu privire la Europa vor fi prefăcute în bucăți, de pasiunea de neînșins a omului pentru libertate.

Dincolo de frontierele Europei, peste marea ocean Atlantic se află națiuni puternice, cari privesc opera sa cu o ură mereu crescândă. Poporul Statelor Unite nu și-a construit un nou cămin spre a-l ceda altuia. El și-a dat seama că viziunea lui este strimță și reformantă. El vede că evanghelia lui este evanghelia urii, că politica sa este politica forței brutale, că mesajul său către omenire este o înlănțuire a spiritului uman într'o strășnicie de neîblânzită. Putem prinde curaj știind bine că acest mare popor se roagă pentru victoria noastră împotriva sa și a metodelor sale, că toți se roagă pentru victoria noastră, cu tot atâtea ardoare ca și oricare alta dintre recente sale victime. Fundamentele țării în care trăește poporul american ca și ale noastre au fost săpate în suflete a religiei și a credinței în Dumnezeu.

Noi și marile noastre dominioane de peste mare, rezistăm solid și vom continua să rezistăm solid. În fața forțelor răului, vom merge înainte, având în față mereu, în mod limpede, măreția și primejdii misiunii noastre. dar întăriți de credința prin care cu ajutorul lui Dumnezeu noi vom învinge.

Revista Presei

Neamul Românesc

CELEBRITAȚI PE CARE LE-AM IGNORAT

Regimul nostru, caracterizat ca prigonitor al minorităților, care se știe ce larg se răspândea în tot cuprinsul unei „Români Mari” pe care nu doar ele o înflințaseră, ar fi săvârșit și păcatul de a ignora ce mari valori umane se găseau între ele și asupra cărora au trecut uite-așa și lucru curios, fără ca ele înseși, din colțul lor de umbră, să fi încercat a spune: „sintem aici!”

Acuma radio sovietic ni dă cite un nume de-al acestor modești iluștri sau iluștrii modești.

Iată unul. E o doamnă „ucrainiană”, trăind undeva în Bucovina, un fel de Selma Lagerlöf locată, care se cheamă, spune speakerul, Codrienscaia, — „Codrienscaia” aceasta ar fi pe moldoveneste, adică pe românește: „Codreanca” fiica sau soția unui Codreanu, a cărui origine rusească n-o vedem, dar ni se spune că ar fi o Cobilenscaia.

Și „Codrienscaia” ar fi așa de cunoscută pentru scrierile ei încît șeful Spaniei, generalul Franco, i-ar fi închinat o admirație deosebită. Așa spune comunicația aeriană de peste Prut.

Eu știu că temele dintre naționalități care au dovedit talent literar au fost cunoscute și recunoscute de noi. O poate spune d-na Maria Berde, din Secuime, care-și are locul de profesoară la Stat și căreia i-am arătat totdeauna prietenie.

Dar „Codrienscaia”, admirată de Franco, ni-a scăpat din vedere, și lucrul nu poate să rămie așa.

Am pierdut pe „Codrienscaia”. cerem măcar operele sale complete!

N. IORGA

Tribuna

PE LINIILE FORTIFICAȚIILOR
SUFLETEȘTI

Să nu uităm, că tot ceace suntem — tot ceace este al nostru — s'a făcut prin muncă și luptele generațiilor antemergătoare.

Să știm apoi că, tot ceace stăpânim, nu se va putea păstra și nu se va putea spori, decât printr'un efort fizic și spiritul plin de sacrificiu al generațiilor prezente și viitoare.

E nevoie în aceste zile mai mult ca ori când de un efort al tuturor — de un efort și a celor mici și a celor mari — de un efort al întregii națiuni pentru a învinge ori ce pericoid — pentru a risipi ori ce amenințare.

Jertfa neamului va fi binecuvântată — cu noi fiind dreptatea — adevărul — căci dreptatea și adevărul totdeauna învinge.

Se impune ca în aceste vremuri de mari schimbări să trăim fiecare clipă în plină demnitate națională.

Neamului nostru — muncitor, bun, cu un suflet mare, deschis pentru toate ideile și alte, trebuie să i se dea dreptate.

Un neam, care dispune de cele mai prețioase valori morale — trebuie să biruiască.

Această biruință nu se poate obține cu plâns, cu tânguire, ci numai printr'o afirmare optimistă, entuziastă curajoasă și demnă a drepturilor. Numai printr'o încredere robustă în dreptatea cauzei noastre — putem să dăm lupta decisivă.

Drepturile unui popor se apără cu putere, cu puterea sufletului — și dacă e nevoie — cu puterea sângelui.

Inarmați cu armele morale și materiale să stăm cu fruntea ridicată și cu brațele vântoase în fața istoriei.

În această epocă de frământări, în această epocă a titanilor — ori ce va scrie istoria, noi să scriem în sufletele noastre cu litere neperitoare: Suntem Români liberi și vom fi totdeauna așa.

Să zidim fortificațiile noastre din valori morale.

Valorile morale fiind eterne și fortificațiile vor fi eterne.

Gazeta Transilvaniei

„PACE INTEMEIATĂ PE DREPTATE”

Se afirmă insistent că viitoarea pace se va încheia pe temeiul principiului de dreptate al popoarelor. Comunicatele date după sfatul dela München și ziarele accentuează acest fapt.

Intrebarea e cum se înțelege această dreptate?

Nouă Românilor ni e foarte propriu acest cuvânt. Dreptatea este ce am urmărit în totdeauna. Dreptate vrem și astăzi. Asprele suferințe, pe cari le-a îndurat poporul român în cursul veacurilor, sângele lui însuși s'a vărsat pentru desăvârșirea acestei dreptăți.

Dreptatea este totul pentru noi.

Tocmai din acest motiv trebuie să

noastră se repetă mereu. Cum înțeleg dreptatea cei ce sunt hotărâți și cei ce pot s'o facă?

O clipă nu ne îndoim că la desăvârșirea ei se va ține seamă și de cuvântul și de voința popoarelor, de a căror soartă se va hotări.

Se pare că se pune oarecare accent pe imposibilitatea ca oligarhiile, ori cari și ori unde ar fi ele, să-și mai exerciteze nefasta lor dominațiune și exploatare asupra popoarelor.

Am aplaudat și aplaudăm această înfățișare de credință, care ni-se pare foarte justă. Căci nu ne putem de loc închipui că vremea iobăgiei s'ar mai putea întoarce și că milioane de suflete ar mai putea fi stăpânite și exploatare de clici, cari poartă atâta răspundere pentru tot răul și suferințele îndurate de mulțimile nevinovate.

Și mai avem o nădejde. Pacea o vor încheia oamenii: cari au luptat pentru libertatea propriilor lor țări și popoare.

Poporul român îi e scumpă, ca și altora, libertatea. Și el a dat dovadă că știe s'o respecte și pe a celor cari o solicită și o înțeleg.

Dreptate pentru sine, dreptate pentru toți. Iată ce așteaptă cu calm și hotărâre poporul român ca să ne dea pacea viitoare.

V. NIȚESCU

Tară Nouă

SOLIDARITATEA ARDEALULUI

Pământul Ardealului nu poate fi obiect de târgușenie pentru nimeni, tie el mai mult sau mai puțin puternic. Peste voința celor mulți din această provincie nu se poate trece. Și cei mulți, aci, suntem și am fost, totdeauna, noi, Românii. După orice formulă s'ar alcătui rânduelile viitoare ale Europei, ale sud-estului acestui continent, Ardealul nu va putea fi decât românesc, provincie total integrată în Țara Românilor, în România. Nu credem ca statele puternice ale Europei să impună formula arbitrală al bunului plac, a abuzului de putere, a disprețului pentru majoritate, a nesocotirii vechimii Românilor pe aceste plaiuri. Dacă ar birui o asemenea formulă rânduelile învingătorilor de acum vor fi subrede și neamului românesc care nu se supune li va sosi, curând, ceasul dreptății și al mântuirii lui.

Dreptatea trebuie rostită, apărută și impusă. Ardealul nu poate aștepta, amorțit, verdicte care i-ar veni din afară. El trebuie să se miște și mișcând conștiințele românești de aci să trezească înțelegere și interes, în afară, pentru marea lui cauză. Nu solidaritatea în tăcere, ci solidaritate activă, dinamică, vie așa cum știe să o exprime o națiune viguroasă în ceasurile mari ale istoriei ei.

Victor Jinga

Discursul dlui Cordell Hull la conferința pan-americană

În vasta tragedie care a izbit o mare parte de pământ există primejdii și pentru națiunile americane

Havana, 24. (Rador.) — Reuter: Într'o cuvântare ținută în fața delegațiilor la conferința pan-americană, d. Cordell Hull a declarat că Statele Unite aprobă sugestia ca toate republicele din America să stabilească o tutelă colectivă asupra posesiunilor europene din emisfera occidentală. El a spus între altele:

„Nu avem nici o dorință de a absorbi aceste posesiuni, sau de a întinde suveranitatea noastră, nici de a le cuprinde într'o anumită formă de sferă de influență. Totuși, nu vom putea permite ca aceste regiuni să devină obiecte ce trec într'o reglementare a diferendelor europene sau câmp de bătălie pentru ajustarea de diferende. Aceste situațiuni ar putea fi considerate doar ca o amenințare a păcii și securității acestei emisfere, așa cum ar fi orice indicii că ele ar putea fi utilizate spre a se creia sisteme străine de sistemul interamerican. D. Hull a atras

atenția delegațiilor că a devenit din ce în ce mai limpede, că în vasta tragedie care a izbit o mare parte de pământ, există primejdii și pentru națiunile americane și că trebuie să se ia un act de sinucidere de a nu le recunoaște la timp și de a nu le pregăti pentru a fi tăiați în mod complet și decisiv.

După ce a declarat că scopul conferinței este de a se elabora măsuri prin care multe probleme urgente pot fi reglementate, a subliniat că situația imediată și periculoasă careia republicile americane trebuie să facă față este rezultatul reducerii și alterării schimbat al importanțelor străine.

D. Hull a propus următorul program colectiv imediat: 1. Întărirea și sporirea activității comitetului consultativ financiar economic interamerican, în vederea năruirii consultațiilor asupra chestiunilor comerciale. 2. Crearea de facilități pentru glementarea temporară și scurgerea în ordonat a surplusurilor acumulate din țările ce sunt de importanță primordială pentru menținerea vieții economice a republicilor americane, ori de câte ori aceste surse se vor dovedi necesare. 3. Desvolarea acordurilor cu privire la aceste avuții și a se asigura că armenii comerciali echivalenți pentru producători și consumatori. 4. Eliminarea unor metode în vederea ameliorării standardului de viață al popoarelor americane.

SĂ ARUNCI ȘI SĂ RISIPEȘTI PAINEA E UN PĂCAT IMPOTRIVA LUI DUMNEZEU.

AȘA CREDE POPORUL ROMÂNESC. ÎN TIMPURI CA ACESTEA, RISIPA DE PAINĂ ȘI PRODUSE ALIMENTARE E UN PĂCAT IMPOTRIVA PATRIEI.

SACHA GUITRY ȘI RAIMU

Pentru prima oară împreună în același film

TRIUNGHIUL

Cel mai vesel film

O cascadă de glume, de replici, ingenioase, spirituale și fine, o scânteece continuă și perpetuă de gaguri.

de Marți la CINEMA SCALA

Pământurile din Letonia sunt proprietatea poporului Pământurile lucrate de țărani nu pot trece de 30 hectare

Riga, 24. (Rador.) — DNB transmite: În urma propunerii d-lui Vazags, ministrului de agricultură, parlamentul leton a declarat că toate pământurile sunt proprietatea poporului întreg. Pământurile lucrate de țărani nu vor trebui să treacă

de 30 hectare. Tot ceace depășește de hectare va trebui să fie cedat fondului funciar al statului, care va distribui pământurile persoanelor fără proprietăți rurale, sau celor cari nu posedă decât mici proprietăți.

„Fidelitatea” Ungariei față de axă

„Nu vreau să condamn ulterior ceace s'a întâmplat în cele nouă luni ale acestui războiu. Pot totuși să exprim părerea mea într'o singură frază: Constatarea că n'am făcut tot ceace ar fi trebuit să facem, și anume de aceea nu fiindcă am vrut să construim un astfel de sistem de guvernământ care la nevoie ar fi putut juca tot așa de bine o carte ca și cealaltă”.

Din discursul pronunțat în Parlamentul maghiar la 11 Iunie 1940, de către deputatul guvernamental Rajniss Ferenc. (Pentru fraza de mai sus deputatul a fost chemat la ordine.)

Mica publicitate

APARE IN FIECARE ZI ■ MINIMUM 10 CUVINTE

Anunțurile în chenar sau cu clișeu, tariful dublu. Orice anunț cerut să apară în altă rubrică decât cea respectivă, se taxează dublu

Anunțurile la mica publicitate se plătesc imediat, când se predau spre publicare.

FOLOSITI MICA PUBLICITATE A ZIARULUI „D A C I A”

ANUNȚ

Sanatoriul de Tuberculoși din Gea-
giu, jud. Hunedoara, caută pe data de 1
August 1940, șef bucătar bine priceput
în pregătirea mâncărilor românești, re-
tribuit cu 3200 lei lunar, locuință și in-
treaga întreținere, de preferință român
și fără copii. Cererile însoțite de certifi-
cat de sănătate, acte personale și de ser-
viciu vor fi înaintate Direcției Sana-
toriului până la data de 30 Iulie a. c.

Corigență orice materie, reușită sigură.
Niculescu, Str. Porumbescu 15.

Profesoară diplomată de cano și pian, re-
fugiată din Basarabia, caută lecții parti-
culare, pe care le dă chiar la domiciliul
amatorilor. Deratori sunt rugați a se
adresa Direcției Conservatorului.

De închiriat în Str. Odobescu, aproape de
linia de tramvai, No. 6, o locuință moder-
nă compusă din 4 camere și dependințe.
Informațiuni la administrația ziarului.

De vânzare vila prof. Stinghe, compusă din
5 camere, dependințe, curte, grădină cu
pomii, etc. Splaiul Tudor Vladimirescu 5.
(În dosul catedralei ort. rom. din Cetate).
Informații: căp. dr. C. Popescu, I, Str.
Mercy 9 Telefon 29-06.

Vila familiară cu etaj, 4 camere și depen-
dințe, în Blascovici V. Str. Geml 26, se
închiriază imediat. Informații: avocat
Metea, Circ. III, Str. Oltul Nr. 41, telefon
30-16.

De închiriat două camere cu bucătărie, com-
plect renovate, în Fabric, Str. Ion Crean-
gă Nr. 30. Informațiuni telefon 29-03.

Vilă frumoasă, tot confortul, de închiriat
pe 1 August 1940. Strada Cluj 9, Timi-
șoara III. Informații: Ionel Bontos,
Capitol.

Comisionarii ORIENT-BOY

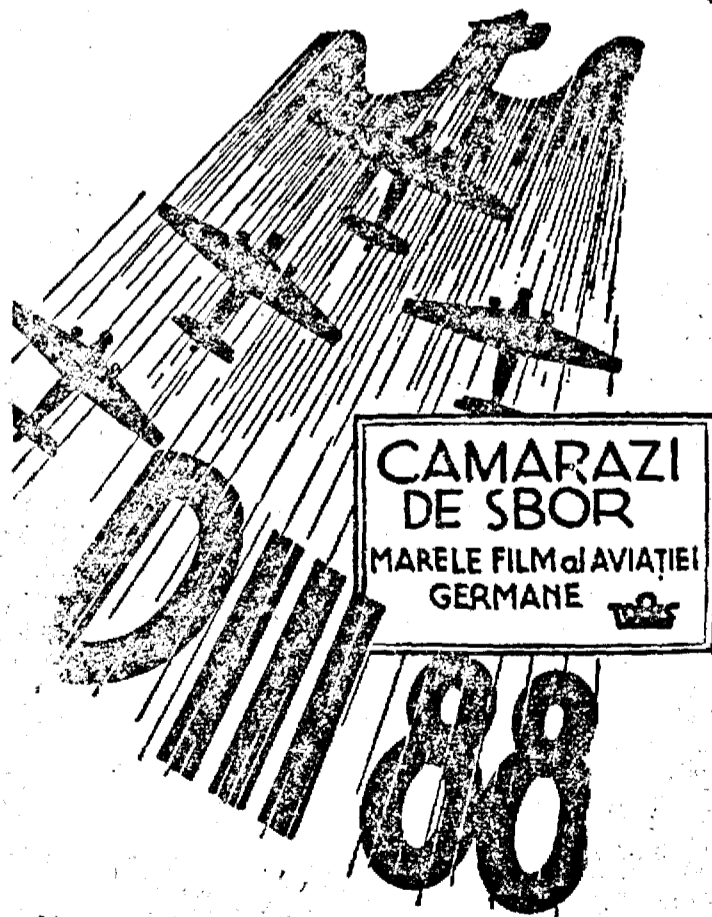
vă servesc rapid, conștințios și garantat.
Telefon 17-99.

Timișoara I, Str. Griselni Nr. 1.
Provincionali se pot adresa acestui birou
cu orice comisoane de aranjat în Timi-
șoara.

Pentru scurt timp astrografa
LORENCE, vă spune numele, tre-
cutul, prezentul și viitorul. Pen-
convingere lei 7. IV, Str. Brătianu
Nr. 37.

== CINE ÎȘI PĂZEȘTE GURA ȘI
LIMBA, ÎȘI SCUTEȘTE SUFLETUL
DE MULTE NECĂZURI ==

In cucând la Capitol

Noul guvern japonez va strânge legăturile cu puterile axei

Tokio, 24. (Rador.) — Agenția Domei
anunță: D. Matsuoka, ministrul afacerilor
străine a Japoniei a declarat ziaristilor, că
o acțiune fulgerătoare e chează succesului,
atât în domeniul militar, precum și în cel di-
plomatic. Ziarele japoneze sunt de părere,

că noul guvern japonez va strânge legă-
turile Japoniei cu puterile axei, la care a fă-
aluzie și noul ministru de comerț al Ja-
niei, spunând că marile bogății naturale
Extremului Orient trebuie să fie exploata-
te de Japonia împreună cu Germania și It-

VIN AVIOANELE

O gospodină surprinsă pe câmp de avioanele dușma-
ne se refugiază disperată sub un arbore

Campionatele Regionale de Atletism pentru Juniori

Campionatele Regionale de Atletism
pentru Juniori pe anul 1940 vor fi orga-
nizate în ziua de 4 August 1940 la Timi-
șoara pe Arena Rapid după următorul
program:

Orele 9 a. m.:

1. 100 m. plat eliminatorii.
2. Triplusalt.
3. 200 m. plat eliminatorii.
4. Săritură în înălțime.
5. 400 m. plat eliminatorii.
6. Aruncarea greutății.
7. 110 m. garduri eliminatorii.
8. 1500 m. plat.
9. 400 m. garduri eliminatorii.
10. Aruncarea ciocanului.
11. Stafeta 4x100 eliminatorii.

Orele 16:

1. 100 m. plat finală.
2. Aruncarea discului.
3. 800 m. plat.
4. 110 m. garduri finală.

5. Săritură în lungime.
6. 400 m. plat finală.
7. Aruncarea suliței.
8. 200 m. plat finală.
9. 400 m. garduri finală.
10. Săritură cu prăjină.
11. 3000 m. plat.
12. Stafeta 4x100 finală.

Pot lua parte toți atleții legitimi
pentru grupările din cuprinsul Ligii Na-
ționale. Pentru anul athletic 1940 sunt co-
siderați juniori atleți născuți în
1920 și mai târziu.

Inscrierile se trimit până la 2 Aug.
incl. la adresa d-lui dr. Eugen Belu,
ședințele Ligii Timișoara Circ. IV,
Cloșca Nr. 3, indicând și probele la ca-
vor participa atleții înscriși. Taxa de
scriere individual 25 lei, stafeta 100
miază.

CAPITOL

SA'U CUNOSCUȚ SI SA'U IUBIT

O dramă a căsniciei moderne, un episod al mizeriilor
cotidiane cu:

CAROLE LOMBARD — JAMES STEWART

Azi

PAUL
Hörbiger

APOLLO

Gerladine KATT — Hans HOLT în excelenta come-
die germană de mare succes:

FLORENTINE
După romanul „Ein Mädel wird Matrose“ de Ioan
Lowel. Regia: Emil Lamac

INFORMATIUNI COMUNICATE

Calendar

MIERCURI, 24 IULIE:
 Sfantă: Sfânta Martiră Christina († 304).
 Serviciu de serviciu: Circ. I: Blumberg, 10 Mai 5. — Circ. II: Löw, Str. 3 Augustin Meisner, Piața Petru Maior 2. — Circ. III: Cristea, P. Lahovary 1. — Circ. IV: Căpăna, Str. I. C. Brătianu 29.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

AMBATA, DUMINECĂ ȘI LUNI:
 S'au cunoscut și s'au iubit.
 Triunghiul.
 Occidentul.
 Florentine.

Prințul Primul sărut și Sergent Berry.
 D. general Vlad vizitează Timișoara. Dr. Coriolan Băran, primarul municipiului Timișoara, a primit ieri vizita general Al. Vlad, primarul municipiului Arad. După o întrevedere la care au participat și dr. Anton Bogdan, președintele girant al P. N. în orașul Timișoara, dr. C. Băran l-a însoțit pe oaspele la azilul de bătrâni. D. general Al. Vlad a vizitat în detaliu această foarte bună realizare socială a primăriei Arad.

A căzut de pe scelă. Muncitorul Antoniu de 19 ani, domiciliat în comuna Ciarmăța, jud. Timiș-Torontal, în timp ce lucra la o casă nouă, s'a rupt prăbușindu-se la pământ. Suferea grave leziuni corporale, a fost transportat cu Salvarea la sanatoriu.

Listă de subscripție pentru avocații refugiați. Comisiunea interimară a avocaților din Timișoara, în ședința sa plenară ținută zilele trecute, a decis deschiderea unei liste de subscripție, pentru ajutorarea avocaților refugiați din Basarabia și Nordul României. Lista este deschisă la Baroul Timișoara și toți membrii Baroului Timișoara să contribuie la ajutorarea avocaților refugiați cari se află într-o situație foarte precară.

Comisari refugiați, repartizați la poliție din ținutul Timiș. D. Dumitru, comisar, dela poliția din Orhei, a fost repartizat la chemarea poliției Timișoara. D. Vlăsceanu, comisar, dela poliția din Tighina, a fost repartizat la poliția din orașul Deva.

Muncitorii mobilizați pentru lucru. Au fost trimiși în concediu de odihnă prin decretarea mobilizării s'au readuneri în ceea ce privește îndatoririle posesorilor de ordine de mobilizare și având în vedere că aceste ordine se fac în interesul general al țării, întreprinderile nu pot trimite în concediu de odihnă pe muncitorii mobilizați pe loc. În caz de lipsă de lucru, muncitorii vor fi puși la dispoziția armatei.

Grigorie Stafiescu, comandantul transportului Arad, adânc îndurerat de ireparabila pierdere suferită prin moartea mult iubitei sale soții

Grățiana Stafiescu
 învățătoare
 născută la 18 Iulie 1940, în vârstă de 27 ani, roagă pe toți aceia care au adresat cuvinte de îmbărbătare să accepte prilej să primească, pe lângă aceste vtile sale mulțumiri

— UN ULTIM TERMEN PENTRU PLATA FĂRĂ AMENDĂ A IMPOZITELOR. Se aduce la cunoștința generală, că Ministerul Finanțelor a acordat un ultim termen până la data de 25 Iulie 1940, pentru plata fără amendă a impozitelor din salarii, mobilier și altele ce se percep prin reținere și vărsare directă. Este deci în interesul contribuabililor și firmelor care din diferite motive au neglijat a plăti până în prezent impozitele arătate mai sus, să le plătească înăuntrul termenului de 25 Iulie 1940, fără nici o sancțiune, plata făcându-se direct la ghișeurile percepțiilor, fără o altă aprobare a Ministerului de Finanțe, bine înțeles numai în cazurile unde nu există deja înregistrat și dreșate acte de contravenție. Contribuabilii cari vor fi găsiți la verificarea riguroasă ce se va face de către organele de control, după data de 25 Iulie a. c., vor fi sancționați prin contravenții egale cu de trei ori impozitele datorate.

— Decese. La oficiul stării civile din Timișoara s'au înregistrat următoarele decese: Gheorghe Höszi în vârstă de 5 luni, Magdalena Covăsăla 57 ani, Vasile Căptaru 22 ani, Estera Szabados născută Szalai 63 ani, Iosif Lubaș 56 ani și Nicolae Fier 40 ani.

— Intoxicat cu alcool. Gardianul public Buica Todor a dus la comisariat pe individul Uzon Pavel, care se afla în stare de ebrietate. Făcându-i-se rău, deoarece s'a intoxicat cu alcool, bețivul a fost transportat la sanatoriu chirurgical.

— INSPECTORATUL ȘCOLAR al ținutului Timiș face cunoscut celor ce au cerut sau cer numiri ca suplinitori în învățământul de grad secundar, să-și completeze cererile cu următoarele acte în copie: 1. licență, 2. seminar pedagogic, 3. naștere și 4. înscriere în Partidul Național, fără de cari, conform dispozițiilor în vigoare, nu se va putea da curs cererilor.

— Direcțiunea Cursului Profesional pentru ucenicii industriali din Municipiul Timișoara, face cunoscut tuturor elevilor absolvenți, că începând cu ziua de 23 Iulie, se pot prezenta în orele de birou la direcțiunea școlii, spre a-și ridica diplomele vizate de minister, precum și toate actele personale. Orele de birou sunt: Luni, dela 9.30 la 13.30, iar în celelalte zile, dela 7.30 la 13.30. Marți și Vineri p. m. între 16—19.

— Nașteri. La oficiul stării civile din Timișoara s'au înregistrat următoarele nașteri: Elfrida Terezia fiica lăcătușului Gheorghe Ebner, Wolfgang Carol fiul tipografului Ludovic Riedl, Etelca fiica servitoarei Maria Juhasz, Emilian fiul șoferului Sava Iakitsy, Estera fiica cofetarului Ștefan Bocsa, Amalia Maria fiica muncitorului Coloman Gruber, Francisc fiul ziuășei Ana Todor, Ana Maria fiica tâmplarului Adalbert Nikola, Mihai Cornel fiul agentului comunal Mihai Onica.

— Căsătorii. Ieri s'a încheiat la Primăria din Timișoara următoarele căsătorii: electricianul Iosif Krohn de 19 ani s'a căsătorit cu Iuliana Laki; croitorul Gheorghe Schütz de 34 ani s'a căsătorit cu Magdalena Konrad.

— Nouă stațiune de auto-taxiuri. Primăria municipiului Timișoara a aprobat înființarea unei stațiuni de auto-taxiuri în circ. III, str. Lalescu în apropierea Căminului studenților Școlii Politehnice și a Spitalului de Stat din Bulev. Dr. V. Babeg.

GERMAN
 Berlin, 24 (Rador.) — DNB anunță: Comandamentul suprem al armatei germane comunică, că un submarin mic a scufundat vase comerciale, reprezentând în total 18.000 tone, dintr'un convoi britanic puternic păzit. Aviația germană a continuat atacurile ei contra ținutelor militare în Scoția de Sud și în Anglia, bombardând porturi, aerodromuri, rezervoare de petrol și alte obiective militare la Pembroke, Chatham, Edinburg, Portsmouth și în jurul canalului Bristol. În canalul Măneicii avioane germane au avariat grav trei vase comerciale.

Inamicul a continuat și noaptea trecută atacurile contra Germaniei, fără de a căuta obiectivele militare. Într'un sat biserică și mai multe case civile au suferit stricăciuni grave.

ITALIAN
 Roma, 24 (Rador.) — Ștefan anunță: Comunicatul militar de azi, anunță, că avioanele italiene au bombardat cu succes pozițiunile inamicului la Marsak-Matru și Sidi-Barran, în apropierea graniței dela Egipt, precum și Vayir în Africa de Sud-Est. Avioanele britanice au atacat Dire-daua, cauzând cu bombe stricăciuni mici și omorând un autohton.

Solidaritatea italo-germană

Roma, 24. (Rador.) — Redactorul diplomatic al agenției Ștefan anunță că, generalul cavaler von Pohl, însărcinat cu remiterea unui tren blindat oferit de Führerul Căpănaș Duceului, a declarat că viața Duceului este prețioasă atât pentru poporul italian, cât și pentru națiunea germană. Aceste cuvinte au o înaltă semnificație morală, când coaliția împotriva axei a fost, zdrobită în război. Solidaritatea italo-germană s'a consolidat adânc în sentimentul celor două popoare. Italia va merge alături de Germania până la victoria. Führerul, în răspunsul dat Duceului a afirmat că Italia fascistă și Germania național-socialistă vor câștiga în victoria libertatea celor două popoare. Realitatea forțelor și a situațiilor dau această certitudine de victorie. În primăvara anului 1939, clasa dirijitoare britanică prin propagandă și corupție încercase să realizeze un mare plan de încercuire a puterilor axei. Astăzi, Germania, din capul Nord și până în Pirinei blochează și amenință toate coastele britanice, în timp ce forțele aeronavale italiene dela canalul Siciliei și până la marea Roșie blochează flota britanică în răsărit. Germania dispune astăzi de cele mai mari fabrici de arme din Europa, în care Corpul Portărilor Tribunului Timiș-Torontal, din Timișoara

intră și cele din Cehoslovacia, Belgia și Franța.

Uzinele britanice sunt dimpotrivă supuse zilnic din ce în ce mai mult inexorabilului bombardament al forțelor aeriene superioare germane, în timp ce aviația italiană reînnoște atacurile sale, împotriva șantierelor navale din Gibraltar, Malta și Alexandria. Poporul englez, sclav al unei caste plutocratice nesincere, nu este în măsură să-și dea seama de această realitate și Churchill a interzis reproducerea textului integral al discursului Führerului în presa britanică. Dar aceasta nu schimbă fața reală a forțelor din Europa. Axa, conchide redactorul diplomatic al agenției Ștefan, este absolut sigură, superioară și va merge până la capăt eliberând Europa de pirateria engleză.

PUBLICAȚIE DE LICITAȚIE
 No. 8308 din 21 Iunie 1940.

Se aduce la cunoștința publică că, în baza deciziei Nr. 4789/939 a Judecătoriai II. Urbană Timișoara și Nr. G. 2248/940 al Judecătoriai I. Urbană Timișoara, în cauza execuțională a urmăritorei firme „Adam” Soc. în Comandă reprezentată prin Dr. Pavel Szilárd avocat din Timișoara, în contra urmăritului Coloman Farkas pentru suma de Lei 3485 capital, interese de 5 și jum. la sută dela 27 Noiembrie 1939, Lei 997 spese deja stabilite și cele ce se vor mai surveni, se vor vinde prin licitație publică în ziua de 26 Iulie 1940, ora 6 p. m. în Timișoara, I., Str. Brediceanu Nr. 5 obiectele sechestrate și anume 1 birou, 1 masă, 1 dulap, 2 foteluri, 1 candelabru, 1 covor, 1 aparat de radio, 1 candelabru, 1 perdea, 2 cutii pentru zahăr și altele prețuite în Lei 5700.

Conform art. 20 al Novelei din 1908, prezenta licitație se ordonă și în favoarea celorlalți creditori, cari au sechestrat obiectele de mai sus.

Timișoara, la 21 Iunie 1940
 Portărele:
 (indescifrabil).

Radio

MIERCURI, 24 IULIE:
 13: Ora; Jurnalul cultural, 13.15: Ora; Orchestra Vasile Julea; Muzică românească. 14: Ora; Radio-jurnal, 14.30: Ora; D-ra Rodica Bujor (voce): Cântec de leagăn de Bărcă; Cântec de leagăn de Borgovan; Hai dor de Kiriac. Aril naționale (orchestra); Am mamă dor pribeag de Oancea; ce te legeni codrule de Skeletti; Nani nani pușor de Brăiloiu. 15: Ora; Înștiințări. 19.50: Ora; Radio-jurnal în limba maghiară. 20: Ora; Prof. Alex. Marcu: 20.15: Ora; Chopin, Brahms, Ravel (discuri). 20.40: Ora; Radio-jurnal (I). 21: Ora; Orchestra Radio, dirij. de Const. Bobescu; voce: D-na Victoria Costescu-Duca și Aurel Alexandrescu; vioară: D. Teodoru; Uvertură la „Moș Ciocărlan” de Flondor; Sus în plaiul plin de soare de Flondor (voce: Aurel Alexandrescu); Duet din „Moș Ciocărlan” de Flondor (voce: D-na Victoria Costescu-Duca și Aurel Alexandrescu); Intoarcearea în Patrie de Caudella (solo vioară: D. Teodoru; Selecțiuni din „La seceriș” de Brediceanu: a) Aria tenorului (voce: Aurel Alexandrescu); b) Aria sopranei (voce: D-na Victoria Costescu-Duca); c) Duet (voce: D-na Victoria Costescu-Duca și Aurel Alexandrescu); Baladă pentru vioară și pian de Ciprian Porumbescu (solo vioară: D. Teodoru); Dansuri românești din opera „Seara Mare” de Brediceanu. 22: Ora; Radio-jurnal (II); Sport. 22.20: Ora; Jurnal pentru străinătate în limbile: germană, italiană, franceză și engleză. 22.40: Ora; Concert de pian, D-ra Nadia Chebap: Marea fantezie a lui Don Juan de Liszt. 23.05—23.30: Ora; Muzică de Lehar, Zeller și Lincke (discuri).

Azi Premieră la CORSO
 Charles VANEL, Jules BERRY, José NOGUERO, Rama TAHÉ și Robert LE VIGAN, în senzaționalul film de acțiune

OCCIDENTUL

(Lupta între Orient și Occident)
 de Henry KISTENMAERKERS.

Ultima producție franceză! Formidabilă înscenare! Senzație, eroism, dragoste! Atmosferă actuală!

ULTIMA ORA

Istoria va decide și va arăta cine a avut dreptate

Comunicatul Reichului la răspunsul lordului Halifax
Germania nu va răspunde nici în scris, nici prin vorbă

Berlin, 24 (Rador.) — Un comunicat cu caracter oficios constată că discursul de aseară a lordului Halifax trebuie să fie considerat ca un răspuns dat la ultima cuvântare a d-lui Hitler. Răspunsul Angliei este negativ și definitiv. Lordul Halifax conduce, prin cuvintele sale, poporul britanic într'un domeniu în care poporul german nu-l poate urma. Ministrul de externe britanic nu a vrut să accepte cuvântul Führerului, care a declarat că nu vrea să distrugă Marea Britanie. Noi luăm la cunoștință punctul de vedere al d-lui Halifax și a acelora cari nu ascultă. Fapt este că d. Hitler nu a amenințat pe nimeni, ci a tras numai consecințele necesare, din fenomenele politice. Viitorul va dovedi dacă expunerea d-lui Hitler era o amenințare sau numai o consecință. Dacă d. Halifax crede că se poate bizui pe discursurile ținute de către bărbații de stat ai altor state, atunci lăsam să judece dânsul. Istoria va decide și va arăta cine a avut dreptate. Reichul nu are nimic de discutat asupra ofertei făcută de Füh-

rer. Poporul și guvernul britanic a răspuns la discursul Führerului, cu un nu. La acest răspuns Reichul are un singur răspuns, care nu va fi dat nici în scris, nici prin vorbă. În ceea ce privește însă nota religioasă din cuvântarea lordului Halifax, făcând paralela cu diavolul și cartea de rugăciune, se poate spune că dânsul este diavolul care conduce guvernul și poporul britanic pe un drum care nu duce la paradis.

Ziarele din capitala Reichului comentează în amănunte discursul lordului Halifax și punctul de vedere al oficialității germane. Presa constată că deciziunea definitivă și după răspunsul negativ al ministrului de externe britanic, d. Churchill nici nu mai trebuie să-și dea osteneala de a mai vorbi.

Și presa italiană constată că, cuvintele lordului Halifax au făcut o impresie foarte rea asupra Italiei. Ziarul „Picolo” scrie despre caragioasa încercare a ministrului de externe britanic, de a vorbi despre o cruciadă care este de fapt o uniune judaică sub protecția masoneriei. Ziarul „Tevere” ironizează și

el expunerea lordului Halifax și scrie că pacea dreaptă la care lordul Halifax a făcut o aluzie, este o concepție a Duceului pe care nici un englez nu are voie să-o profanieze.

Refugiații polonezi din România se reîntorc în patrie

București, 24. (Rador) — Legațiunea germană din Capitală, face cunoscut până la 20 Iulie a. c. mai multe mii de refugiați polonezi au înaintat cererilor pentru reîntoarcerea lor în Polonia. Deoarece rezolvarea cererilor cere să se atrage atențiunea interesatilor să se adreseze cu aduceri de aminte către legațiune, pentru că astfel se întâmplă numai rezolvarea chestiunilor în cur-

Uniunea Sovietică se mărește

Moscova, 24 (Rador). — Peste câteva zile, statele Estonia, Letonia și Lituania, vor aparține definitiv Uniunii Sovietice ca a 13-a, 14-a și 15-a republică. Cu aceasta, Uniunea Sovietică și-a mărit pentru a patra oară în decursul unui an teritoriul. Oferta, decisă Duminică conform programului de către Parlamentele comuniste ale statelor baltice, de a se încadra în Uniunea Sovietică, va fi desigur tot atât de prompt acceptată de către guvernul din Moscova, cum a fost hotărâtă anularea suveranității acestor state. Alipirea statelor baltice la Uniunea Sovietică va intra în vigoare de jure numai după ce hotă-

rîrea guvernului sovietic va fi ratificată de către Sovietul Suprem.

Uniunea Sovietică se va mări acum cu 172.818 km p., cu o populație de 56 milioane locuitori. În anul 1939, Uniunea Sovietică a avut o populație de 17 milioane locuitori, pe o suprafață de 21.175.300 km p. — În urma alipirii Ucrainei de Vest și Rusiei Albe de Vest, fostelor teritorii poloneze, s'a mărit o suprafață de 194.629 km p., cu milioane locuitori. În luna Martie, urmat cedările relativ mici ale Finlandei, care anroape n'au adus nici o creștere a populației din Uniunea Sovietică.

Guvernul francez a hotărât revizuirea naturalizărilor

Vichi, 24 (Rador). — Guvernul francez a dispus printr-o lege revizuirea naturalizărilor acordate pe baza legii din 10 Iulie 1927. În sensul legii noi se vor revizui toate încetățânirile acordate străinilor în Franța cari nu prezintă toate garanțiile pentru Stat. Vor fi de-

cazuți din drepturile lor cetățenesc mai ales acei cari au suferit condamnări penale. Se crede că acei cari au luat parte la războiul din 1914 și din 1940 vor păstra naționalitatea franceză dobândită prin naturalizare.

VIZITAND SPITALELE CU RANIȚI

Regina Elisabeta a Angliei vizitează un spital cu răniți

Ziarele din Turcia nu au voie a comenta în mod senzational știrile din străinătate

Dispoziția președintelui consiliului de miniștri

Istanbul, 24 (Rador). — D. Refik Saydam, președintele consiliului de miniștri al Turciei a dispus o severă cenzură și cenzură a presei și publicațiilor. În sensul ordonanței este interzis publicarea știrilor din străinătate în forme senzationale. Aceasta fiind admis numai pentru știrile interne. Toate ști-

rile din străinătate trec prin oficiul cenzură al guvernului și vor fi retrase prin agenția telegrafică oficială guvernului. Deasemenea este interzisă a milita sau discuta idei, concepții și gimul politic din străinătate, sau de face observațiuni privitor la statele gerante.

Uzinele din St. Unite vor putea satisface toate comenzile de armament britanice

Londra, 24. (Tel. B. N.) — „Daily Telegraph” publică o comunicare oficială care a sosit de la Washington guvernului britanic, confirmând că societatea „Reconstruction Finance Corporation” a pus la dispoziția uzinelor de aeroplane, tunuri și muniții din St. Unite, un avans de 171 milioane dolari destinați desăvârșirii și completării utilitatii uzinelor acestora.

„R. F. C.” adaugă în mod oficial că uzinele industriale din St. Unite vor putea, în scurtă vreme, să satisfacă absolut toate comenzile britanice de avioane și arme. În același timp, capacitatea lor de producție va fi atât de importantă, încât vor putea fi executate și toate comenzile de armament ale St. Unite.